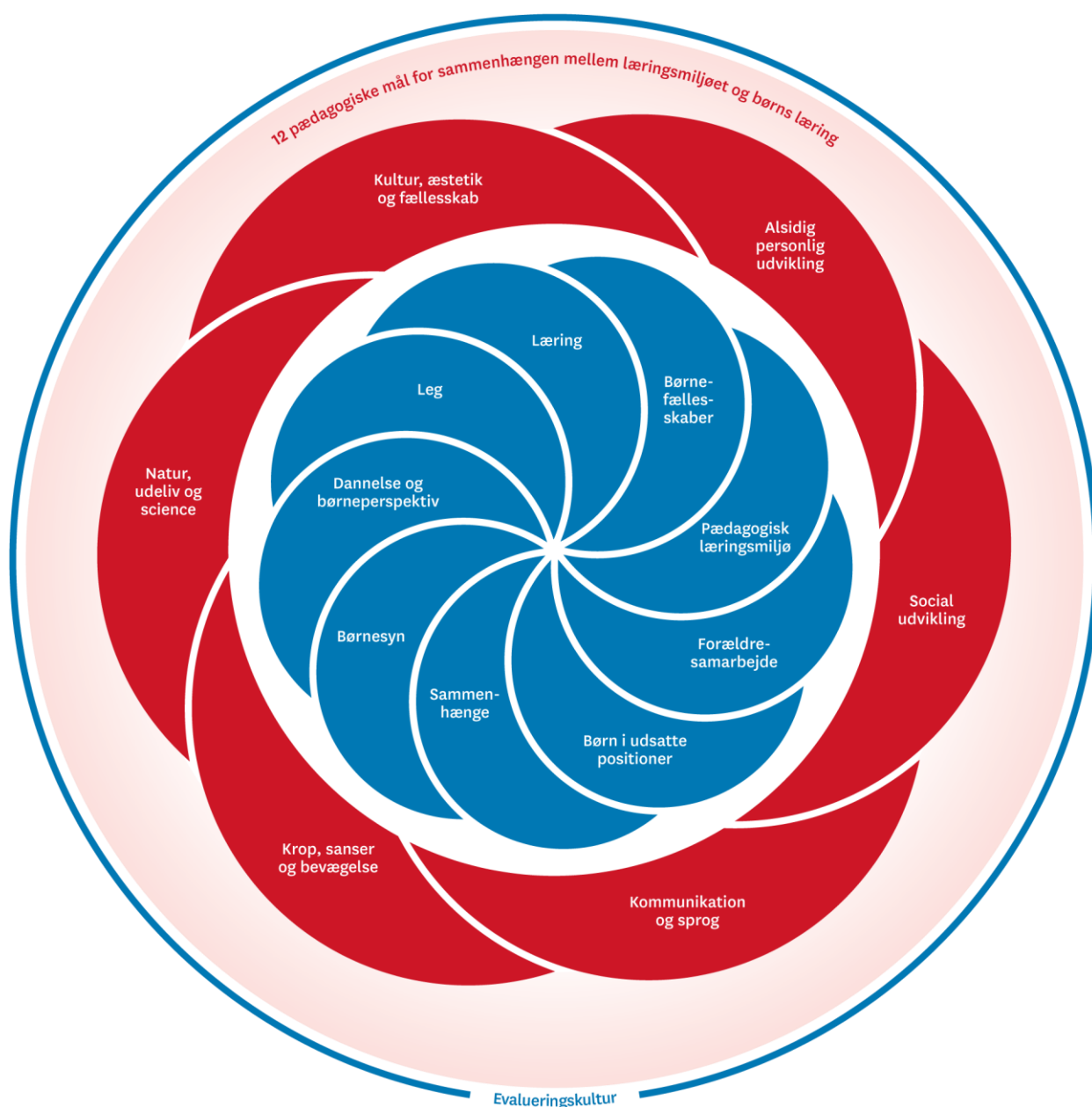

Pædagogisk læreplan for Lyngens Børnehave 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede

formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikatio-

nen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Lyngens Børnehave er en selvejende børnehave, som ligger i et villaområde i Køge Nord. Vi er 11 medarbejdere, heraf 2 pædagoger, der udgør børnehavens ledelse, samt 5 pædagoger, 2 pædagogiske assistenter og 2 pædagogmedhjælpere, der står for arbejdet i børnegrupperne. Vi administreres af Landsorganisationen Danske Daginstitutioner og har driftaftale med Køge Kommune. Vores bestyrelse består af 7 forældrerepræsentanter; herunder formand, næstformand, 3 bestyrelsesmedlemmer, 2 suppleanter – derudover er der 1 medarbejderrepræsentant. Børnehavens leder deltager i alle bestyrelsesmøder.

Vi er en sangcertificeret børnehave og derfor er musik og sang en væsentlig del af det pædagogiske læringsmiljø i børnehaven, hvor vi tilstræber at gøre børn livsduelige, selvhjulpne og "groundede" personer.

Sang og musik indgår i samlinger, ligesom det kan indgå spontant i forhold til hvilke formål og muligheder, der kan dukke op i løbet af en dag/en uge/en måned osv.. Musik og sang kan indgå i samtlige læringstemaer, samtidig med, at musik og sang kan skabe de rette omstændigheder for at temaerne kommer til at fremstå tydelige for børnene. Musik og sang skaber fælles glæde og trivsel. Også i forældresamarbejdet indgår sang og musik. Forældrene bliver orienteret om de sange børnene synger. Forældrene har mulighed for at benytte "Sangglads" hjemmeside, hvor de kan opleve de sange vi synger, sunget så forældrene kan høre de rigtige melodier. Børnene har alle fået en sangbog med hjem, så forældrene også her kan orientere sig og synge med på sangene. Sang og musik er mere end sang og musik. Sang og musik er også bevægelse, stemning, "dialog" mellem de medvirkende og meget, meget mere. Sang og musik indgår i vores "højtidsfester" og i vores dagligdags aktiviteter, når det giver mening – og det gør det ofte.

Vi har i mange år arbejdet ud fra begrebet "anerkendelse" – ikke i den udgave som "Appreciative Inquiry" er udtryk for, men med udgangspunkt i Axel Honneths udgave, der går ud på at anerkende mennesker for hvad de er – ikke kun for det, de kan. Vi har derfor arbejdet på først og

fremmest at styrke børnenes selvværd og på den måde gøre dem robuste og livsduelige. Anerkendelse i vores version har derfor i mange år haft børnenes perspektiver indbygget.

Vigtige værdier som afspejles i hverdagen er: anerkendelse, nærvær, rummelighed, tillid, respekt og humor. Disse værdier lever i samarbejdet i medarbejdergruppen, i samspillet med børnene og ift. forældresamarbejdet.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I Lyngens Børnehave ses børn som kompetente og selvstændige personer, der har brug for omsorg og forståelse, og samtidig skal have udfordringer, positive forventninger og tillid fra de voksne, der omgiver dem. Når mennesker skal lære, skal læringen opleves som meningsgivende – arbejdet med læring skal derfor tilrettelægges, så det tager hensyn til dem, der skal lære, altså deres motivation. Læringen i børnehaven foregår i relationer, altså sammen med andre mennesker, hvor man ser og oplever, hvad andre mennesker gør, synes og mener. Man spejler sig ift. sine omgivelser og derfor er fællesskabet en væsentlig del af den læring, der foregår.

Det pædagogiske arbejde går ikke kun ud på at fylde hverdagen med voksenstyrede (underholdende) aktiviteter. Der ligger også rigtig megen læring og pædagogisk arbejde i de daglige rutiner. Inddragelse af børnene får her stor betydning for børnenes oplevelse af at blive set og hørt. På samme måde er det vores mål, at børnene skal have indflydelse på de aktiviteter vi laver sammen, så de har lyst til at være med og så de føler, at de er en del af fællesskabet.

Når børnene leger, så kommunikerer de, de øver sig i at forhandle og lave aftaler, de øver sig i at tænke strategisk, de udviser empati osv. Ind imellem opstår der dog også problemstillinger i legen, som børnene ikke har erfaringer nok til at løse, og her er de pædagogiske medarbejdere vigtige og afgørende i forhold til at hjælpe med at bringe de nødvendige erfaringer ind i processen, så situationen kan takles bedst muligt og legen enten kan fortsættes, eller om nye legetiltag skal bringes på banen. Vi er bevidste om, at nogle børn ikke har lært at lege selv – dem er vi ekstra opmærksomme på ift. at træne deres lege-kompetencer, så de kan byde ind i børnefællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø i børnehaven består af et samspil mellem strukturelle parametre (som personalets uddannelse og kompetencer, børnegruppernes størrelse, normering og fysiske rammer) og proces elementer (det empatiske og relationelle samspil mellem barn/barn, barn/personale, personale/personale og personale/forældre).

Vi har i Lyngens Børnhave hele tiden et blik for, hvordan vores praksis kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges, så 'vores' børn får de bedste betingelser for trivsel og udvikling. Vores tilgang til barnet og anerkendende kommunikation og adfærd er en vigtig del af det læringsmiljø, vi skaber.

Det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen for alle børn, så det er både i børnenes frie leg, i planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, samt alle de daglige rutiner, at vi som personale er opmærksomme på at give børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Således handler de daglige rutiner fx om at vi taler med barnet, mens der skiftes ble på toilettet eller tages tøj på i garderoben, så barnet både får sin sproglige udvikling og din følelsesmæssige tilknytning stimuleret, at vi støtter barnet i at udvikle selvhjulpenhed, når det skal lære at lyne sin lynlås eller tage sin sko på, og at barnet lærer at vente på tur og tage hensyn til de andre børn ved frokosten som et led i processen med arbejdet med den sociale udvikling.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Det gode forældresamarbejde kræver en gensidig forståelse mellem det pædagogiske personale og forældregruppen ift., hvad de to miljøer – børnehave og hjemmet kan bidrage med i forhold til børnenes udvikling. Forældresamarbejdet foregår ved forældremøder, forældresamtaler, i hente- og bringesituationer, samt ved sommerfest og julefest. Nye forældre inviteres til velkomstforældremøde i foråret, hvor vi har vores store indtryk af nye børn. Efter 3-4 mdr. inviteres nye forældre til en opstart- og trivselssamtale med stuens medarbejdere. Vi skaber således fra starten en fælles forståelse for, at vi har et ansvar for barnets trivsel og læring; at forældrene har en særlig specifik viden om præcis deres barn, mens personalet har en stor og generel viden og erfaring ift. alle børns udvikling og trivsel.

Da alle forældre er forskellige, vil det være forskelligt i hvor høj grad den enkelte familie har behov for at personalet i børnehaven vejleder dem om, hvordan de bedst bidrager til deres eget barns læring og udvikling. Personalet vil kunne rådgive og vejlede til, hvordan forældrene fx ift. til udvikling af barnets sprog kan læse højt for barnet og samtale om alle de ting, de oplever sammen med barnet, og ift. socialisering og dannelse kan sætte grænser og følelsesregulere deres eget barn.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi er i børnehaven opmærksomme på, at kvaliteten af interaktionen mellem barn og voksen er særligt betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Personalet har sammen med andre relevante fagpersoner (udviklingspædagog og medarbejdere fra PPR; psykolog, tale-hørelærer, fysioterapeut, forebyggende rådgiver) et stort ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og derved sikre, at alle børn deltager i fællesskabet. Disse børn skal ligesom alle andre børn stimuleres tilpas og mødes med positive forventninger.

Nogle udsatte børn har til tider i vores dagligdag fordel af at være i en mindre gruppesammenhæng, så én medarbejder i højere grad har mulighed for at arbejdet mere målrettet med barnets specifikke udfordring. Dette kan både være sproglige, sociale, motoriske og kognitive udfordringer.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi arbejder igennem hele børnehaveforløbet på, at børnene i slutningen af børnehaveforløbet skal opleve overgangen til SFO og børnehaveklasse som en naturlig fortsættelse af det videns- og kompetencegrundlag børnehavetiden har givet børnene. Det sidste år intensiverer vi arbejdet med overgangen, men vi har i hele børnehaveperioden arbejdet frem mod dette slutmål, at børnene forlader børnehaven for at fortsætte deres vej ud i verden.

Det pædagogiske arbejde omkring udvikling af børn i Lyngens Børnehave er derfor baseret på at give børnene alle de kompetencer og al den viden, som vi har mulighed for, og som børnene finder interessant.

Vi laver et specifikt brobygningsforløb med Kirstinedal skolens øvrige børnehaver, hvor børnene allerede fra januar mødes med dem de skal gå i sfo og skole med. Endvidere inviteres vi marts måned op på sfo'en, hvor børnene vænner sig til såvel nye fysiske rammer som nye med arbejdere og kammerater.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi arbejder med at inddrage lokalmiljøet på alle meningsfulde måder. Således besøger vi på vores ture ud af huset bl.a. det lokale bibliotek, kirken og Køge Museum. Vi synger for/sammen med de ældre mennesker på det lokale ældrecenter og børnene er med til at handle vores dagligvarer ind i den lokale Netto. Endvidere støtter vi op om arrangementer i den lokale forening ”Kulturfuglens” (strandløb mm.).

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi er i børnehaven opmærksomme på, at alle børn skal have rum og plads til at lege og at være. Vi er derfor opmærksomme på at opdele børnegruppen i mindre grupper og aktivt at bruge legepladsen som et vigtigt læringsrum.

Vi har indrettet stuerne så stillesiddende og kreative aktiviteter kan foregå samtidig med, at der leges konstruktionslege og rollelege på gulvet. Der er således legetøj og møblement, der appellerer til forskellige lege. Vi har også læsekrog på hver stue.

Vi pynter stuen med børnenes tegninger, malerier og andre kreative ting, de har lavet. Vi sørger for, at børnenes stue er et hyggeligt og trygt sted, der ser rart ud. Vi sørger for, at der hver dag ryddes op på stuerne og legepladsen, så der er klar til nye lege og nye bidrag, og der ser nogenlunde ordentligt ud.

Vi er opmærksomme på, at det er vigtigt at reducere støjen indenfor, så der er mulighed for at alle kan fordybe sig og have stille lege. Endvidere skal børnenes lyst til at bevæge sig og udfolde sig tilgodeses, dette er vores legeplads rigtig god til.

Vi inddrager børnenes perspektiv ved at spørge dem om yndlingssteder i børnehaven og om, hvad de bruger de forskellige områder i børnehaven til. Vi spørger dem, hvad de har lyst til at lege med og hvilket nyt legetøj, de kunne ønske sig i børnehaven. Vi lader 'vores' børn vise nye børn og forældre rundt i børnehaven, og viser dem derved, at deres mening og oplevelser er vigtige bidrag.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Det pædagogiske arbejde i Lyngens Børnehave tilrettelagt, så pædagogik og udvikling ses holistisk med udgangspunkt i børneperspektivet. Vi understøtter, at alle børn kan udfolde sig, udforske og erfare sig selv og hinanden på både kendte og nye måder. Dette sker på tværs af alder, køn, social- og kulturel baggrund.

Det pædagogiske arbejde i Lyngens Børnehave understøtter samspil mellem børn og voksne og børn imellem, i et miljø præget af tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement,

livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Med udgangspunkt i begrebet anerkendelse, som det er defineret af Axel Honneth, og som er en væsentlig del af vores menneskesyn – og altså også gælder i vores samarbejde med forældre og med hinanden, arbejder vi med at inddrage børnene i de daglige rutiner. Vores holdning til det pædagogiske arbejde er: "Hvad du gør for dit barn, som det selv kunne, er at tage initiativet for at lære at mestre, fra barnet". Derfor udfordrer vi børnene med aktiviteter, der kan understøtte deres ønske om og vilje til at lære.

Alle børn er forskellige. Vi arbejder derfor med mangfoldighed og differentiering i vores pædagogiske indsatser. Det betyder, at vi, når situationen siger, at der er specielle udviklingsbehov, der med fordel kan tilgodeses hos et eller flere børn, så forsøger vi med udgangspunkt i vores ressourcer at organisere indsatser, der svarer til disse børns behov.

At inddrage børn i de daglige rutiner betyder, at børnene oplever sig set, hørt og inkluderet. At inddrage børn indeholder læring på alle måder, at der er mulighed for sammen – voksne og børn – at filosofere og reflektere over forhold eller ting, at tage hensyn til andre, at forholde sig til andre (social spejling) og omvendt, at lære om livet og samfundet, at være med til at løse praktiske opgaver osv. osv.. På samme måde som i forhold til de øvrige læringstemaer foregår udvikling som stræben efter at kunne mestre det, der befinder sig i zone for nærmeste og næste udvikling. I forhold til udvikling af alsidig personlighed arrangerer vi smørselvdage, ugentlige indkøb af kolonialvarer, ture af forskellig art, samling m.v.. Vi bakker op om børnenes frie og fantasifulde lege/aktiviteter, hvor de voksne er observatører i forhold til at kunne træde til, hvis der opstår situationer, som børnene ikke selv kan løse hensigtsmæssigt.

Vi udfordrer børnene på områder, hvor mod og overvindelse er indbyggede elementer, så børnene lærer deres aktuelle begrænsninger, hvad det enkelte barn kan øve sig mere på, og de lærer at forholde sig til risiko og fare (snitte med knive, klatre i træer, færdes i trafikken, færdes sammen med fremmede mennesker (i forbindelse med indkøb, sommercamp m.m.).

Som allerede skrevet er alle børn forskellige. Børnene vil således have forskellige præferencer og interesser i forhold til aktiviteter, mod på, lyst til osv.. Her går de voksne (forældre og personale) ind og vurderer, hvor det er formålstjenligt at henholdsvis lade barnet selv vælge til og fra, eller om det skal "skubbes" lidt i forhold til at komme videre i udviklingen i forhold til at blive selvstændig og livsduelig.

Hvad vil vi se?

Vi vil se, at børnene udvikler sig til velfungerende, nysgerrige mennesker, der hviler i sig selv. De skal derfor have mulighed for at udvikle sig både individuelt og socialt.

I Lyngens Børnehave sætter vi omsorg for det enkelte barn højt. Uden omsorg vil et barn ikke være trygt – og vi ved at omsorg og tryghed er basis for overskud, åbenhed og tillid og dermed forudsætning for al videre udvikling.

Barnets alsidige personlige udvikling støttes derfor gennem:

- Vi vil se og høre barnet og acceptere det, som den person det er.
- Vi vil være troværdige voksne, som på en anerkendende måde siger, hvad vi mener, og mener hvad vi siger, så vi er til at stole på.

- Vi vil støtte barnet i at træde frem i gruppen, men samtidig vil vi også lære barnet at træde tilbage i gruppen.
- Vi vil se, at barnet lærer at mærke sig selv. Lige så vigtigt som det er at være i aktivitet, er det vigtigt at kunne trække sig tilbage og "kede sig". I en situation, hvor man keder sig, får man muligheden for at reflektere og dermed skabe mulighed for efterfølgende aktivitet.

Vi vil dokumentere/evaluere narrativt og med fotos.

En alsidig personlighed kræver en vidt favnende udviklingsproces. Alt hvad børn (og voksne) udvikles ved, vil berøre deres personlighed. Noget af det der er vigtigst i denne udvikling, handler om barnets selvværd, at barnet har det godt ved at være den person, som det er. Vores arbejde med anerkendelse foregår med udgangspunkt i Axel Honneths/Berit Baes forståelse og handler om, at de centrale voksne omkring barnet holder af det (skal i professionel betydning forstås som næstekærlighed) uden at kræve, at barnet til enhver tid kan stille med bestemte modydelser (f.eks. bestemt adfærd) til gengæld. På den måde bliver voksne troværdige og nærværende i børnenes øjne, hvilket er med til at styrke børnenes selvværd.

I samlingerne får børnene lov på tur at være i centrum og i periferien – Også her styrkes selvværdet i forhold til at opleve, at alle får lov at byde ind og alle kan få del i gruppens samvær.

Praksisfortælling:

Nogle børn kommer løbende og fortæller, at M. (dreng 4 år), ikke kan komme ned fra et træ. Pædagogen iler hen til træet og får M. beroliget, samtidig med at hun guider ham ned. Vel nede siger pædagogen til M.: "Du klarede det flot, men du skal måske ikke klatre så højt op i træet, når du ikke selv kan komme ned igen." M. svarer: "Jamen ellers vidste jeg jo ikke, om jeg kunne!"

Børneperspektiv:

Børn er pr. natur nysgerrige og udforskende – hvis de får lov.

Det med ikke at få lov handler om, at voksne – og især når børneperspektivet bliver set igennem voksenperspektivet og børnenes adfærd ikke følger de voksnes forventninger, så bliver muligheden for at være nysgerrig ofte indskrænket af de voksne. Nogle gange er det selvfølgelig nødvendigt at de voksne bruger deres livserfaring i forhold til at guide børnene, så de ikke kommer på "dybt vand" og det måske bliver til fare for børnene selv. Andre gange dækker det over dårlig normering – at der ikke er voksne nok til den nødvendige guidning, og andre gange dækker begrænsningerne over at det er for udfordrende i forhold til de voksnes kompetencer at holde styr på børnenes udforskningsprojekter.

Samlet set viser børns udforskningstrang dog bare, at børn gerne vil lære at mestre deres eget liv. Alt det man kan selv, betyder muligheder for indflydelse, muligheder for oplevelser, muligheder for at kunne leve et godt liv. Det er hvad vi bestræber os på i vores pædagogik i Lyngens Børnehave.

Voksenperspektiv:

Som nævnt i starten er alsidig personlig udvikling nødt til at tage udgangspunkt i det enkelte barn. Mennesker er forskellige, og forskellighed skal i vores opfattelse ses som en styrke for fællesskabet. Alsidig personlig udvikling skal derfor betragtes meget bredt. Børnehavens aktiviteter og arrangementer skal udspringe af børnenes præferencer og interesser, og på en måde, som

børnene synes er udviklende og udfordrende (one for nærmeste udvikling). Præferencer og interesser skal ikke kun ses som, "hvad, synes vi, er skægt at lave?". Rutiner og de "kedelige" ting som oprydning og lignende er forhold, som vi som mennesker konstant vil møde i dagligdagen, er også vigtigt at kunne mestre. Børn skal derfor også præsenteres for, hvordan man organiserer sig, så deres verden får struktur og overskuelighed og på den måde bliver til at håndtere og orientere sig i, så man ikke mister fodfæstet.

Institutionsperspektiv (organisatorisk perspektiv):

I forhold til børns alsidige personlige udvikling beskriver det organisatoriske perspektiv bl.a. rammen for, hvad der er muligt. Til gengæld kan man sige, at det at understøtte den alsidige personlige udvikling hos børn skaber løbende muligheder for, at kunne foretage sig mere og mere i takt med udviklingen af børnenes mestring af livet. I Lyngens Børnehave ser vi det således som en styrke, at de store børn kan hjælpe de mindre børn og således være rollemodeller for de mindre børn. De store børn lærer at tage hensyn og vise empati i forhold til de mindre børns udviklingsniveau.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Sociale kompetencer er at have knækket den sociale og kulturelle kode for omgang med mennesker i vores del af verden (den nordeuropæiske kultur). Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet social udvikling skal tage udgangspunkt i at sikre at børn i aldersgruppen 0-5 år skal trives og indgå i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Læringsmiljøet skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Lyngens Børnehave har vi i mange år haft fokus på, at børn har mulighed for at udvikle sociale kompetencer. Trivsel og udvikling går hånd i hånd. Vores børnemiljø bærer derfor præg af begreberne anerkendelse og omsorg. Vi arbejder med udgangspunkt i de nordiske institutionstraditioner omkring udvikling af børns personlighed (selvværd) som det centrale for at de derigennem kan tilegne sig andre former for viden og kompetencer. Et af de punkter, som vores børnemiljø har beskæftiget sig med, er relationer. Det er i samspillet med andre børn og voksne, at børn udvikler sig (spejling). Til vores store glæde viser det sig fortsat, men alligevel heller ikke helt overraskende, at børnene i Lyngens Børnehave føler og giver udtryk for, at de har positive relationer til andre børn og dermed venner og kammerater. Det samme tillidsfulde forhold er der imellem børn og medarbejdere i børnehaven, hvilket afspejler sig i, at vi ikke har regler for reglernes skyld, men vurderer situationerne i forhold til, hvem der indgår i forskellige aftaler. Vi kan ligeledes tilføje, at der hos børnene er en fælles ansvarlighed i forhold til at være behjælpelige overfor hinanden, hvilket vi ofte ser i praksis, når vi er på tur, til fødselsdag, i teatret og i dagligdagen generelt.

Hvad vil vi se?

Vi vil se barnets sociale kompetencer udvikles gennem den frie leg (som ikke må forveksles med ”pas dig selv”, men netop foregår som en aktivitet, hvor nærværende voksne befinder sig omkring børnene), daglige rutiner (måltider, fællesskab omkring hvor dagligdagens oplevelser bearbejdes.

Her vil vi se børnene forhandle og afprøve forskellige roller i forhold til deres interaktioner. Vi vil se børnene danne venskaber og udvikle respekt, accept og empati for andre børn og voksne. Vi vil se barnet udvikle sociale kompetencer i de daglige interaktioner mellem børn, forældre og personalet.

De sociale kompetencer udvikles gennem:

- at vi skaber gode lege- og aktivitetsmiljøer, og inspirerer børnene på forskellige måder.
- at vi sørger for, at der er en positiv og konstruktiv stemning i børnehaven.
- at vi hjælper barnet med at danne gode og hensigtsmæssige relationer.

Personalegruppen er via vores handlinger og kommunikation en meget vigtig rollemodel for udviklingen af børnenes sociale kompetencer.

Praksisfortælling:

Det er eftermiddag på legepladsen.

N., en pige på 3 år, sidder og gynger. Hun har gynget længe og en pædagog har skubbet hende i gang mange gange.

N. råber: "Kom og gyng mig igen!" til pædagogen, men pædagogen skal hjælpe nogle andre børn og siger, at N. lige må vente lidt.

S., en pige på 4½ år, har leget i nærheden og har hørt, at N. gerne vil gynes igen. S. går derfor hen til N. og siger, at hun gerne vil gyng hende. N. indvilliger og S. kravler op på gyngen og stiller sig over N.. S. kan få gyngen til at gyng meget højt og de to piger gynger sammen længe. De griner og hygger sig.

Vi ser børnene danne venskaber og udvikle respekt, accept og empati for andre børn og voksne. Som fortællingerne viser, ser vi børnene udvikle sociale kompetencer i de daglige interaktioner med andre børn og voksne.

Børneperspektiv:

De sociale kompetencer udvikler sig, når børn kan spejle sig i hinanden og opleve når der er gensidig forståelse for at ville hinanden og skabe gode og konstruktive relationer til andre børn og til voksne. Kammeratskab og fællesskab udvikles i forhold til at kunne forstå og støtte hinanden. Kammeratskab og fællesskab styrker trivsel og lysten til at være den, man er og sammen med de andre.

Voksenperspektiv:

Mennesker er sociale væsner. Børn lærer i samvær med andre børn og voksne og igennem leg og andre aktiviteter. Sociale kompetencer er med til at give plads til hinanden og dermed at give plads til forskellighed og tolerance. Sociale kompetencer – altså forståelsen af, hvordan de sociale spilleregler fungerer, er særdeles nødvendige og vigtige i forhold til at kunne indgå i udviklingen af de sociale netværk børnene indgår i.

Institutionsperspektiv (organisatorisk perspektiv):

Sociale kompetencer gør det muligt at metakommunikere – at skabe forståelse for hinanden på et højere plan end blot det at være sammen. Sociale kompetencer giver tryghed og forudsigelighed.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Hvad vil vi se og høre?

I Lyngens Børnehave vil vi se og høre børnene udvikle sproget bl.a. gennem den frie leg, gennem strukturerede aktiviteter såsom samling, rutiner og generelt den samtale, som udspringer af dagligdagens gøremål. Det praktiske arbejde med at opbygge et godt og brugbart sprog kræver øvelse. Vi vil derfor se og høre børnene udtrykke sig sprogligt i så mange situationer som muligt. Vores måde at sprogstimulere på omfatter især det sproglige fænomen vi i dagligdagen kalder turgivning/turtagning. Turgivning/turtagning handler ganske enkelt om, at den voksne forsøger at holde den sproglige dialog med barnet i gang så længe som muligt. Ligesom når man spiller bold, gælder det om at aflevere ”bolden” frem og tilbage mellem de deltagende ”medspillere”. Sproget udvikles således i alle de relationer barnet indgår i både passivt og aktivt.

Sproget udvikles gennem:

- rim og remser.
- at lytte til og fortælle historier.
- at tegne og male oplevelser og ønsker.
- at skrive bogstaver og tal.
- at synge.
- at udtrykke sine følelser.
- at sige til og fra.
- at ord og handling hænger meningsfuldt sammen.

Sprog vil vi evaluere igennem de nationale test. Derudover vil vi i situationer, hvor vi skal have uddybet vores viden omkring et barns sprogudvikling, benytte observation/LEA model i forhold til at få et helhedsbillede af sprogbrug, sprogforståelse og det sproglige udtryk.

Praksisfortælling:

Morgen i køkkenet. To 5 årige drenge sidder ved LEGO-explore tavlerne og sætter bogstaver sammen. De har skrevet 2 lange sætninger med "volapyk-ord".

Den ene dreng M. spørger pædagogen: "Hvad står her?"

"Tjah..." siger pædagogen, som har spottet nogle rigtige ord i "volapykken". Pædagogen tager de sidste to bogstaver i rækken: "K og O, det siger ko!"

Drengene kigger forventningsfuldt på pædagogen: "Hvad står der mere?"

Pædagogen finder et S og et Ø: "Nu står der sø"

"Ha, ha" siger M. : "en søko!"

"Det er der faktisk noget, der hedder" fortæller pædagogen drengene.

"Mærkeligt ord!!" siger M. og alle 3 griner.

Børneperspektiv:

Sprog og kommunikation gør det muligt på en overskuelig måde at forklare omverden, hvilke behov og ønsker man har, hvilke følelser, der rør sig i en osv.. En væsentlig del af kommunikation er gestik og følelser. Grin og latter er f.eks. smittende i forhold til at have en god leg. Kropssprog er også en del af kommunikation og en særdeles brugbar erstatning for det talte ord.

Voksenperspektiv:

Sprog og kommunikation er det der gør det muligt at udvikle vores kultur både på mikro- og på makrobasis. Via sproget og måden vi bruger sproget på – kommunikation – kan vi afstemme, forhandle, klargøre, undersøge og forsøge - eksperimentere. Det vil sige at sprog og kommunikation er grundlæggende for vores mulighed for at kunne fungere som kulturelle og sociale væsner.

Institutionsperspektiv (organisatorisk perspektiv):

Sprog og kommunikation (herunder også musik og sang) er værktøjet til at få dagligdagen og de øvrige læreplanstemaer i spil i hele børne- og voksengruppen. Udvikling af sprog og øvelse i kommunikation er derfor i vores opfattelse grundlaget for, hvor godt man er stillet i livet efter børnehavetiden.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Hvad vil vi se?

Børn oplever i høj grad verden gennem deres krop og sanser. Bevægelse er en væsentlig del af børns samlede udvikling. Krop og bevægelse har en væsentlig betydning for udvikling af såvel sprog, oplevelse af omverden og mange sociale aktiviteter. Barnet bruger sin krop i dagligdagen og udfordres motorisk i børnehaven. Især legepladsen giver mulighed for at gynge, balancerer, spille fodbold, løbe op og ned ad bakke, klatre i træer, rutsje, cykle m.m.. Derudover tager vi på ture i nærmiljøet tematiseret ud fra flere af de øvrige læreplanstemaer. Ture kan således handle om at få rørt sig på en skovtur, at få set på dyr og planter, at få snakket om oplevelserne og indtrykkene, at give plads til hinanden i forhold til oplevelserne, men også i fysisk forstand at opleve en tur i tog, i bus og på fortovej osv..

I forbindelse med krop og bevægelse snakker vi også med børnene om, hvad sund mad er, og går foran med et godt eksempel med vores morgenmads tilbud. Vi snakker om, hvordan kroppen fungerer og gør børnene kropsbevidste ved at snakke om, hvor ører, albue, næse osv. sidder.

Vi vil derfor se, at børnene udvikler både fin og grov motorik gennem:

- musik, sang og sanglege med bevægelser, kropslige lege med fagter og bevægelser.
- at klippe og klistre, lave perlekæder, skære grøntsager ud, save i grantræer, samle LEGO og PlusPlus m.m..
- afslapning/hvilestund.
- grovmotoriske aktiviteter, leg på legeplads, i skov og ved strand m.v..

Vores stenhøj er et anderledes klatreredskab. Når børnene klatrer eller bevæger sig på stenene får de styrket balance og kropsfornemmelsen. På en eller anden måde virker sten og

stensætninger dragende på børn, de kan ikke holde sig fra at få fornemmelsen af at hoppe hen over de ujævne flader.

Praksisfortælling:

4 børn af de ældste (4 år) skal på indkøbstur i Netto med trækvogn. Baggrunden er at børnene på denne måde inddrages i nogle af de opgaver, der skal klares i forhold til børnehavens daglige drift. Børnene har fundet varerne frem i butikken. Efter at de er blevet betalt lægges varerne i trækvognen og tilbageturen starter. Børnene aftaler med den voksne, at det er ok at spørge hinanden om at bytte rolle i forhold til at skubbe og trække trækvognen, hvis man skulle blive lidt træt. Denne aftale fungerede fint indtil der er ca. 500 m. tilbage af hjemturen. På dette tidspunkt mente de 4 børn ikke de kunne gå mere, men som jeg (den voksne) fortalte dem, var de nødt til at hjælpe hinanden, for vi kunne jo ikke blive stående der! – og vi skulle også hjem og spise madpakker. I erkendelse af nødvendigheden af at komme hjem med varerne fra Netto blev de sidste 500 meter derfor alligevel overkommet.

Efter at madpakkerne var blevet spist gik jeg (den voksne) rundt til de 4 børn og sagde tak for en god tur. Jeg fortalte dem, at de havde klaret det rigtig godt. N (en af de 4 børn) svarede: "Tak fordi du gad hjælpe mig!".

Som fortællingen viser har fællesskabet stor betydning for også bevægelse, krop og sanser.

Børneperspektiv:

Krop er også sprog (gestik, mimik osv.). For børn er bevægelse og sansning af kroppen en del af den udforskning børn må foretage for at lære om verden. Børn oplever glæde ved musiske aktiviteter, som de selv eksperimenterer sig frem til eller som de laver i tilrettelagt forløb sammen med voksne. Børn får sat rytme på bevægelser og får stimuleret bevægelsesapparatet. Til udforskning af kroppen hører både den biologiske udforskning af menneskekroppen i konkret forstand, men også oplevelsen af, hvad kroppen kan præstere og overvinde. Til disse oplevelser hører f.eks. "fare" – suget i maven, når man gynger højt på gyngerne eller når man klatrer i træer, eller når man snitter en pind – fordi man kan! Kroppen gemmer oplevelserne, så når man har lært at cykle, behøver man ikke lære det igen, selvom man ikke cykler i lang tid. Kroppen husker også musik, hvor der er knyttet specielle oplevelser og stemninger.

Voksenperspektiv:

Læring foregår, når det er meningsgivende for deltagerne. Læringsmiljøet i Lyngens Børnehave er derfor tilrettelagt ud fra en filosofi om at inddragelse og reel medvirken giver mening i alt hvad der arbejdes med pædagogisk. Børnene er således medvirkende når de daglige praktiske rutiner skal ordnes. Det gælder at skære frugt ud, det gælder at skrælle og snitte grøntsager til en bålret osv.. Børnene kan opleve at det fører til et resultat, og på den måde opleve sig reelt inddraget og ikke bare deltagere i arrangerede pseudo-aktiviteter. Af samme grund kræver aktiviteterne at børnene får lov at bruge rigtige og ordentlige redskaber. At snitte med kniv kræver, at man har en god og skarp kniv. Det betyder, at man skal have eller udvikle motoriske evner, så man kan styre kniven uden at skære sig – og når det alligevel går galt, at man som barn ved, at der altid er en voksen, der kan trøste og komme plaster på såret, så det farlige alligevel ikke er så farligt endda.

Institutionsperspektiv (organisatorisk perspektiv):

Krop, sanser og bevægelse har i mange år været prioriteret højt i Lyngens Børnehave. F.eks. er vores holdning til sikkerhed præget af, at man først forstår hvori sikkerhed består, når man har oplevet situationer, hvor man har følt det en lille smule farligt.

I en tid, hvor transport af børn fra punkt A til punkt B meget ofte foregår i køretøjer og børnene således "bare" er passagerer, får udviklingen af kroppens mulighed for at blive stærk og brugbar stor betydning for barnets senere muligheder for at udvikle selvstændighed. Børn der ikke kan bevæge sig selv, der ikke har mulighed for at udfordre sin fysiske formåen, et barn der må klare sig på andres nåde, er et svigtet barn. I Lyngens Børnehave mener vi derfor at det spiller meget ind på barnets mulighed for at udvikle selvstændighed og mulighed for at være nysgerrig på den store verden udenfor, at man kan sanse verden og udfolde sig fysisk, kropsmæssigt i hverdagen i børnehaven.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Hvad vil vi se?

Science ikke oversættes som en akademisk størrelse men tages bogstaveligt; science – videnskab – at skabe viden. At skabe viden kræver først og fremmest nysgerrige børn, så den pædagogiske opgave går ud på at ”lege med” forhold/ting, som det kan være interessant at få afklaret – få sat mening på!

Gennem brug af legepladsen og naturen i almindelighed får børn erfaring med og forståelse for naturen. Børn får samtidig interesse for natur og miljø. Børns nysgerrighed pirres, og de får mulighed for at eksperimentere, konstruere samt forundres over dyr, planter, elementerne ild, jord, vand og luft, årstidernes skiften og alt andet i livet. Vi vil se og opfordre børn til at tænke innovativt, så nye aktiviteter og/eller nye måder at bruge materialer på opstår.

Børnenes kendskab til natur og naturfænomener styrkes gennem:

- ture i skov, ved strand, i nærområdet m.v.
- at så/plante planter, passe planter, høste.
- at finde ud af, at nogle ting i naturen kan spises, mens andet ikke kan.
- at man er nødt til at vente, til f.eks. frugt er moden, før de kan spises eller laves til most.
- at undersøge smådyr på legepladsen.
- at lege med jord, vand, ild, luft f.eks. mudderkager, hoppe i vandpytter, lave sejle/flydeforsøg, smelte sne for at se at det bliver vand, samt at undersøge hvordan vandet ser ud m.h.t. urenheder osv., vindmøller, papirflyvere, bålaktiviteter, varme/kulde.

- at indsamle naturmaterialer til forskellige aktiviteter og formål.

Praksisfortælling:

Mandag formiddag på legepladsen. Det har regnet i weekenden og der er meget vand især i baljen som afslutter vores vandbane.

De fleste Spirebørn (2 – 3 årige) er på legepladsen og en del Rødder og Bobler (3 – 6 årige) har også valgt at være ude.

3 drenge på 2½ år står og kigger på alt vandet i baljen. De henter en skovl hver og sætter sig og plasker i vandet. Pædagogen ser, at de tre små drenge ikke ved, hvordan man kan lege med vandet i vandbanen, og henter derfor en spand og siger: "Se her!" –fylder spanden med vand og hælder det ned i vandbanen. Drengene kigger imponeret på, hvordan vandet løber ned ad banen. Pædagogen fylder vand i spanden et par gange til, løber op og hælder vandet ned i banen, mens drengene ser spændt til.

Nu er der flere børn, der får øjnene op for den sjove vandleg. De henter alle gryder og spande – fylder vand i fra baljen og så op - for at hælde vandet ned ad banen.

De begynder at samarbejde. De store børn samler vand i spandene og hælder vandet i vandbanen, og de små børn står begejstret for enden af banen og "griber" vandet med små skovle.

Mange bliver ret våde, men det bliver det ikke mindre sjovt af.

Det var en herlig leg vi fik sat i gang og legen varede længe.

Børneperspektiv:

Der er intet som kan få fantasien og fascination i spil, som natur. Ud over vand er krible krable dyrelivet, som viser sig, når man løfter en sten eller flytter et bræt, noget der kan sætte lege, udforskninger og eksperimenter i gang.

Voksenperspektiv:

Naturen skal vi både nyde og lære at passe på. Naturen kan være vild, våd og barsk og næste dag stille og solrig. Naturen er et læringsmæssigt skattekammer, som vi er afhængige af og som vi hver dag påvirker. Børn skal gives muligheder for at eksperimentere med verden.

Institutionsperspektiv (organisatorisk perspektiv):

Naturen kan være i altankassen eller i skoven, stranden eller i grøfttekanten. Alle steder tilbyder naturen muligheder for udforskning og oplevelse. Man kan opleve musikken i naturen (en stille rislende bæk, vinden) og man kan opleve æstetik i naturen. Man kan opleve naturens cirkulære gang som årstiderne, livet, vand, planeterne osv.. Naturen er udtømmelig med hensyn til emner og temaer for udforskning.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Hvad vil vi se?

Ved at kunne måle sig i forhold til det nære kulturelle miljø opnår børnene indsigt i og forståelse af sig selv og de andre. I mødet med andre børn og voksne eller i mødet med nye anderledes kulturindtryk lærer børnene om sig selv og deres egen kultur (deres ”rødder”) som noget specielt med udviklingsmuligheder i forhold til de indtryk, de møder i og omkring fællesskabet. Ved at børnene erfarer og oplever varierende kreative udtryksformer, tanker, fantasi, følelser, strukturer m.v. møder børnene åbne og med respekt verden mere nuanceret. Fællesskabet er en mangfoldig og nuanceret størrelse. I dette tema ligger derfor også en del af nøglen til vores inklusionsbestræbelse.

I et tidligere interview af børn i børnehaven endte vi med at få bekræftet, at verden ses med forskellige øjne alt efter, om det er det ene eller det andet, der er i fokus - ikke mindst i forholdet mellem, hvad voksne vurderer som æstetik, og hvad børn tilsvarende vurderer. I æstetiske processer danner vi vores mening om noget. Æstetik og kreativitet er nært beslægtet siger Vicki June Sieling, der har forsket i netop disse forhold. ”Slægtskabet” hænger sammen på den måde at for enden af den kreative proces venter en æstetisk oplevelse. Denne oplevelse afgør, om vi er tilfredse med resultatet – synes om det eller om processen starter en ny proces for at gøre resultatet anderledes.

I forlængelse af denne tilgang til omverden må vi fremsætte en teori om, at æstetik for et menneske (et barn) sagtens kan være noget andet end æstetik for et andet menneske (en voksne) – altså at æstetik er et kulturelt besluttet og udviklet begreb. Børn kan sagtens se ”det smukke” i et mudderhul, også selvom det er placeret et sted, hvor det måske ikke burde være (i de voksnes

forestilling). Børn ser muligheder frem for begrænsninger, og når nu vandpytten har lagt sig et sted, så må mudderhullet nødvendigvis opstå samme sted.

I Lyngens Børnehave skal børnenes æstetiske sans derfor findes i de måder de leger sammen på. Organiseringen af lege og det sociale liv, hvor de giver plads til hinandens udfoldelser på trods af særheder og forskelligheder. Med det for øje, skal man som voksen også være klar over, at man har en stor indflydelse på, om der udvikles en æstetisk opfattelse hos børnene som i en vis udstrækning stemmer med fællesskabets opfattelse, det kan f.eks. handle om hvordan rummet er indrettet i forhold til, hvad det er for nogle lege, der bliver mulighed for at udføre i børnefællesskabet. Hvordan børnene vælger at strukturere forskellige aktiviteter osv.

Børnenes kendskab til kulturelle udtryksformer og kulturelle værdier styrkes gennem:

- fødselsdagsbesøg hos hinanden (kendskab til andre menneskers boligform, til andre menneskers måde at holde fødselsdag på, leve på osv.)
- erkendelse af egen kultur
- kendskab til kulturarv
- kendskab til traditioner
- musik og andre musik-kreative aktiviteter som at tegne, male, historiefortælling, teaterforestillinger osv.
- se og opleve kulturinstitutioner som bibliotek, dagligvarebutikker, museer, kirke, offentlig transport m.v.
- deltagelse i arrangementer i og udenfor børnehaven med og uden forældre, bedsteforældre m.v.

Praksisfortælling:

En gruppe af de ældste børnehavebørn er taget på tur til Roskilde Domkirke. Turen omfatter til en start en tur med regionaltoget, hvilket i sig selv er en kulturel oplevelse for mange af vores børn, der til dagligt kører i bil. Ved ankomsten til Roskilde går børnene fra stationen til domkirken. I domkirken kan børnene føle og fornemme en speciel stemning. Man skal gå stille, man skal tale stille. Det er ikke noget problem for domkirken indeholder så mange historier, og børnene er dybt optagede og interesserede i at høre om alt det, som kirken indeholder af artefakter m.v.. Noget af det, der mest optager børnene, er de mange kongelige sarkofager og deres udformning. For drengene især er de mange sværd som pryder sarkofagerne virkelig noget, der kan sætte fantasien og interesse for historie i gang.

Hjemme i børnehaven leger børnene dagens oplevelser igennem igen, hvilket viser hvor stor interessen har været. Nogle af drengene ønsker at lave deres eget sværd. Der sættes en sværd-produktionsproces i gang – sværdene laves af liggeunderlag og gråt gaffatape.

I fortællingen er kultur, æstetik og fællesskab meget tydelige elementer.

Ofte vil æstetik blive koblet på kreative aktiviteter. Nogle går så langt som til at koble æstetik sammen med en opfattelse af børns eksperimenteren med udtryksformer, som hvis det bliver udført af voksne vil blive kaldt kunst. Vi vil gerne skille børns udtryksformer fra begrebet kunst. Vores opfattelse er, at børns udtryksformer i 0 – 6 års alderen overvejende kan betegnes som præ-skrivning. Altså barnets første skriftlige udtryksform. I den forståelse er barnets kommunikation af stemning og følelser en del af æstetikken.

Børneperspektiv:

Når noget lykkes, når der er skabt og erfaret som noget nyt og godt, mærkes æstetikken som et gennembrud og en forløsning, hvor glæden enten i en stille selvtilfredshed eller i højlydte glædesråb vil manifestere sig.

Voksenperspektiv:

Kreative og æstetiske processer er grundlag for børns læring, udvikling og dannelse. Kreativitet forudsætter mod, fantasi, fordybelse, frihed og kærlighed.

Institutionsperspektiv (organisatorisk perspektiv):

Kreativitet opleves som en kraft, en trang, som noget, der presser sig på og giver energi til undersøgelser, forsøg og eksperimenter. I denne forståelse understreges det, at kreativitet ikke er en medfødt egenskab eller kompetence, som barnet har.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Fra slutningen af 2019 har vi benyttet ”Tegn på læring II” som et evalueringssredskab i vores børnehaver. Vi har udvalgt dette materiale, da det hjælper os med at prioritere evalueringssfokus på baggrund af vores viden om børnene, faglig viden og læreplansmål, og da redskabet skaber overblik over den løbende evaluering, vores læring og udvikling af det pædagogiske læringsmiljø i relation til målene i vores læreplan. Vi fokuserer således på vores pædagogiske arbejde ift. et mål for børnegruppen – og skemaerne fastholder vores blik på sammenhængen mellem læringsmiljøet, der tilbydes og børnenes læringsudbytte. Der arbejdes stuevis med udgangspunkt i den enkelte børnegruppes behov.

”Tegn til læring II” tilbyder os en struktureret og systematisk ramme, der konkret hjælper os med at udvælge fokus, planlægge dataindsamling, analysere indsamlede data og få øje på behov for justering af praksis. Der arbejdes med et fokus 3 mdr. ad gangen og de nye indsigter fra hver stues arbejde deles med alle medarbejdere på personalemødet hver 3. måned.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Den styrkede pædagogiske læreplan er et levende dokument og arbejdsredskab som vi løbende justerer, da vores pædagogiske praksis med tiden udvikles og ændrer sig.

Vi evaluerer kontinuerligt vores pædagogiske praksis til vores personalemøder henover året via fælles refleksion, nysgerrige og kritiske undersøgelser og videndeling.

Den styrkede pædagogiske læreplan evalueres fast på 1 af året 2 pædagogiske dage mhp. udvikling og kvalificering af vores pædagogiske praksis. Hele arbejds-og læringsfællesskabet gennemgår og drøfter her læreplanen sammen fra ende til anden for at sikre justering og fastholdelse af ændringer mhp. udvikling af kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i Lyngens Børnehave.

Godkendt af bestyrelsen i Lyngens Børnehave d. 16/12 2020.